

בס"ד כב' שבט ה'תשע"ג
 הדלקת נרות - 16: 55
 צאת השבת - 17: 47
 רבנו תם - 18: 22

שנה שלוש עשרה - עלון מס' 657
 @ ניתן להקדיש את העלון וואו שיעורי הלויין
 לרפואה, ברכה והצלחה, לפרנסה טובה, זיווג הגון,
 זרע בר קיימא או להבדיל לעייני יקיריכם.
 משרדי מערכת העלון: 08-9437333 , 054-7743834

אברהם יגל

לעייני בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

כפטידין: "בשנת כות" (ישעיה ו')

פרשת יתרו

מחצית השקל נותנים
 ל"אברהם יגל"

מלנייני הפרשה:
 יתרו מצטרף לעם ישראל.
 יתרו מציע למשה למנות שרי אלפים ושרי מאות.
 משה מקבל את הצעת יתרו וממנה שופטים.
 הכנת העם לקראת מעמד הר סיני.
 מעמד הר סיני וקבלת עשרת הדברות.
 איסור עשיית אלוקי כסף ואלוקי זהב.
 פרשת יתרו יש בה 78 פסוקים כמניין לחם. רמז
לסעודת יתרו שבאו אהרון וכל זקני ישראל לאכול לחם
 עם חותן משה. נוהגים לעשות סעודה ערב שבת קודש של
 פרשת יתרו וקורין לה: סעודת יתרו. (שערי צדק)
"וישמעו יתרו" (י"ח א')
 מצינו ארבעה אנשים שנוספה אות אחת בשמם ואלו הם:
 אברם - נוספה אות ה"א. שרף - נוספה אות ה"א. יתרו
 נוספה אות ו"ו. יהושע - נוספה אות יו"ד צירוף האותיות
 הוא שם הוי"ה ברוך הוא. אברהם אבינו עסק בפעולות
 גיור וכן שרה שכתוב: ואת הנפש אשר עשו בחרן. גם יתרו
 היה אביהם של כל הגרים שהוא הראשון שהתגייר
 מעצמו. וכן מצינו ביהושע שגיייר את אנשי גבעון. נמצא,
שכל אלו הארבעה עסקו בפעולות גיור האנשים וזיכו את
 האנשים להיכנס תחת כנפי השכינה. **לכן הקב"ה העניק
 לכל אחד מהם אות אחת משמו, כתמורה לפעולתם**
**להכניס את האנשים תחת כנפי השכינה ומידה כנגד
 מידה לא בטלה.** (אביע"ה חידות)
"וישאלו איש לרעהו לשלום" (י"ח ז')
 וישאלו איש לרעהו לשלום - ר"ת: **אלול**. לרמז כי חודש
 אלול **מזומן לתשובה** וצריך לשוב מעבירות שבין אדם
 לחברו, ויהיה שלום ביניהם. וכמו שאמרו חז"ל בגמרא
 (יומא פ"ה): עבירות שבין אדם לחברו, אין יום הכיפורים
 מכפר עד שירצה את חברו. ואחר כך "ויבואו האהלה" - של
תורה, לפייס קונו.
"אזכי ה' אלוהיך" (כי ב')
 כשכותבין תמונת שני לוחות הברית עושים חמש דיברות
 מימין וכנגדן משמאל חמש דיברות אחרונות. כך יוצא שמול
 הדיבר **אנוכי יהיה הדיבר של לא תרצח**. בזה נעשה לא תרצח,
 אח לאנוכי. ושמעתי בזה רמז נאה. כשאמר הקב"ה לקין: אי
 הבל אחיך ענה לו: השומר אחי אנוכי? הכוונה, וכי אני
 קבלתי תורה ושומר מצוותיה שכתוב בה לא תרצח? שהוא
 אחיו של אנוכי? **ודברי פי חכם חן.** (נפש חיה)
"כ"א תעשה לך פסל" (כי ד')
 אותיות שניות של לא תעשה לך פסל - **כעס**. רמז למה
 שאמרו בזוהר הקדוש **הכועס, הוא בעצמו עבודה זרה**. זהו
 שאמר: לא תעשה לך - **לעצמך**, פסל על ידי הכעס. (קרו לודו)

פ"א תעשיו אתי אלהי כסף ואלהי זהב (כי כ')
 יש לפרש, לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב, כלומר
 לא תעשו אותי אלוה שלכם רק אם אשפיע לכם כסף
 וזהב. אלא העיקר הוא, **שתקבלו אלהותי** גם בהיותכם
 בפור העוני. וכמו שאמרו חז"ל באבות (פרק א'): אל תהיו
 כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס. (בית יעקב)
"ועתה אם שמועו תשמעו בקולי"
 ראשי תיבות של "שמעו תשמעו בקולי" הם **שבת**. בשבת
 שומעים את קול קבלת התורה. לכן נאמר בספרים כי
 בשבת מחזיר משה רבנו לבני-ישראל את שתי העטרות
 שקבלו בעד "נעשה ונשמע" מכיוון שבשבת חוזרים
 ושומעים זאת.
"היו זכונים לשלשית ימים"
 אמר רבי יהושע בן לוי (ספר פרפראות לתורה): כשיצאו
 ישראל ממצרים היו בהם בעלי-מומים מעבודת פרך
 מכיוון שהיו עושים בטיט ובלבנים והיתה האבן נופלת
 עליו מן הבניין ושוברת את ידו וקוטעת את רגלו. אמר
 הקב"ה: אינו דין שאתן את תורתך לבעלי-מומין. מה
 עשה? רמז למלאכי-השרת, **וירדו וריפאו אותם**.

פ"א תעשיו אתי אלהי כסף ואלהי זהב (כי כ')
 ראשי תיבות של "שמעו תשמעו בקולי" הם **שבת**. בשבת
 שומעים את קול קבלת התורה. לכן נאמר בספרים כי
 בשבת מחזיר משה רבנו לבני-ישראל את שתי העטרות
 שקבלו בעד "נעשה ונשמע" מכיוון שבשבת חוזרים
 ושומעים זאת.
"היו זכונים לשלשית ימים"
 אמר רבי יהושע בן לוי (ספר פרפראות לתורה): כשיצאו
 ישראל ממצרים היו בהם בעלי-מומים מעבודת פרך
 מכיוון שהיו עושים בטיט ובלבנים והיתה האבן נופלת
 עליו מן הבניין ושוברת את ידו וקוטעת את רגלו. אמר
 הקב"ה: אינו דין שאתן את תורתך לבעלי-מומין. מה
 עשה? רמז למלאכי-השרת, **וירדו וריפאו אותם**.

פ"א תעשיו אתי אלהי כסף ואלהי זהב (כי כ')
 ראשי תיבות של "שמעו תשמעו בקולי" הם **שבת**. בשבת
 שומעים את קול קבלת התורה. לכן נאמר בספרים כי
 בשבת מחזיר משה רבנו לבני-ישראל את שתי העטרות
 שקבלו בעד "נעשה ונשמע" מכיוון שבשבת חוזרים
 ושומעים זאת.
"היו זכונים לשלשית ימים"
 אמר רבי יהושע בן לוי (ספר פרפראות לתורה): כשיצאו
 ישראל ממצרים היו בהם בעלי-מומים מעבודת פרך
 מכיוון שהיו עושים בטיט ובלבנים והיתה האבן נופלת
 עליו מן הבניין ושוברת את ידו וקוטעת את רגלו. אמר
 הקב"ה: אינו דין שאתן את תורתך לבעלי-מומין. מה
 עשה? רמז למלאכי-השרת, **וירדו וריפאו אותם**.

העלון טעון גניזה
 במקום שיש עירוב, יש לטלטל עיני קטן.

הסירו מכול מדוך עמי!
 אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

"כה תאמר לבית יעקב" - אלה הנשים

למה הקב"ה אומר למשה רבנו לפנות לנשים קודם? במדרש רבה ישנן 3 סיבות:

הראשונה: שהן מזדרזות במצוות. מה הכוונה מזדרזות במצוות? אלא הנשים מזדרזות לקבל עליהם עול מלכות שמים. מוסיף מדרש רבה ואומר שהנשים קרובות לקבל באמונה ועושות בלא חקירה. אנו יכולים לראות את זה בפועל בכל הסמינרים שעושים ארגונים שונים בארץ ובעולם.

השנייה: הנשים מנהיגות את בניהן לתורה. מכיוון שהאשה נמצאת בבית ומשגיחה על הילדים מוטל עליה הדרכת הבנים בקטנותם בתורה כמו שנאמר "ואל תטוש תורת אמן".

השלישית: "אמר הקב"ה כשבראתי את העולם לא צייתי אלא לאדם הראשון ואחר כך נצטווית חוה ועברה וקלקלה את העולם עכשיו אם איני קורא לנשים תחלה הן מבטלות את התורה".

האישה ביהדות נקראת עקרת הבית - "מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה" משום שהיא עיקרו של בית! כל צביונו של הבית באחריותה, אורו וזיוו מכוחה, דרגתו ומדרגתו - תוצאות פעולתה. לכן לפני מתן תורה נשלח משה רבנו, הרועה הנאמן, להעמיד את הנשים על חשיבותן, תפקידן, משום שרק על ידן תונחל התורה לדורות עולם, תימשך שושלת הדורות לנצח.

"בניך כשתילי זתים" - חינוך

"וישמע יתרו..."

אם ישמיע האב תוכחה מרובה לבניו, מתוך כונה אמיתית וכנה לשנות את דרך בנו, ולהשפיע עליו חינוך בדרך התורה, יתכן כי אוזני הילד יקלטו את הקולות בחינת "שמעו עמי ירגזון", אך יהיה רחוק מלהפנים ולשמעו שמיעה אמיתית כזאת המביאה להתקרבות ולשינוי הדרך, מכיון שאביו מדבר בשפה אחרת משפת בנו. כגון ילד שרגיל לגנוב ולא מבין מה שעושה. מה חסר כאן כדי שסוף סוף הילד יקלוט שהמעשה הזה באמת מעשה פסול! רק דבר אחד, להשמיע לו שאסור, שלא רק ישמע קולות. מקולות אפשר לפחד אבל לא להבין ולהפנים באמת, הילד הזה צריך שמיעה אמיתית, שמיעה שיש בה הבנה, ואחריות זו היא אחריות המשמיע, אם אין משמיע אין שומע, ובתור משמיע צריך לברור את הדרך שבה השומע באמת ישמע. אם לא תצרח ותצעק יום וילילה על אותו ילד שאתה לא מבין איך הוא מסוגל לגנוב, אלא פשוט תמחיש ותסביר לו בנחת ובחכמה רבה המשתנה מילד לילד הרי שאתה השמעתה וסופו של דבר שאף הוא ישמע, כי שמיעה נקראת רק זו הנקלטת והמשפיעה, וכך הילד יקלוט ויבין את שעשה ולא יחזור שוב לגנוב.

ברכה והצלחה ופרנסה טובה לקייטרינג "מרלו"

שבהשגחת הרה"ג מחפוד שליט"א ובהנהלת **מואיר לריאן** הי"ו שתרמו לסעודה הרביעית בלויין. זכות השיעור של מרן פאר הדור הרה"ג **עובדיה יוסף** שליט"א לרפואתם והצלחתם של מזכי הרבים על מאכליהם הערבים לחיך.

לכל ציבור קוראינו היקר!

"באחד באדר משמיעין על השקלים" השנה כלונו מתארגנים לתת **נחצית הפע** לחיזוק העלון "אברהם יגל" המזכה את הרבים בפעילויות הרבות למען הציבור. התקשרו ונגיע עד אליכם: **08-9437333, 054-7743834**

זיכוי הרבים להשאלה בחינם גמ"ח גמרות "שולמית"

כל המעוניין ללמוד בגמרא מבוארת יפנה לעמנואל כהני **052-5270030**

מרכה והצלחה

ליוסף ומלכה זנדרי על כל הסיוע והעזרה לזיכוי הרבים. שיתברכו בכל מילי דמיטס ברוחניות ובגשמיות הם ובני ביתם לאורך ימים ושנים, דשנים ורעננים. הצלחה בלימודים לכל ילדיהם וזיווג הגון למתן בן מלכה

ברכה והצלחה ופרנסה טובה

למשפחת **יעובדיה** הי"ו שתרמו לסעודה הרביעית בלויין. זכות השיעור של מרן **עובדיה יוסף** שליט"א לרפואתם והצלחתם וכל משפחתם. יתמלאו כל משאלות ליבם לטובה, זכות המצוה תגן עליהם שיתברכו בכל מילי דמיטס ברוחניות ובגשמיות. וברכה **לאפרים עובדיה** בן ליזה הי"ו

שיעור התורה הגדול בתבל

ארגון "אברהם יגל" משדר בלויין **בכל מוצאי שבת** את שיעורו של מרן הרה"ג **עובדיה יוסף** שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה **20:30** השיעור יוקרן על גבי **מסך ענק** בע"ה תתקיים גם **סעודה רביעית**, בחסות "בית הלחם" בהנהלת **אבי מוסאי**.

לכולל ברסלב

החשוב ביבנה דרוש **מקור תקין**. התורם הנכבד יבורך מפי עליון ויזכה לפרנסה טובה, בריאות אושר והצלחה. פרטים: **הרב איתן צנעני 052-6498161**

רפואה שלימה

למישה מוסאי בן זליכה הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו וש"ס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות. **הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו**

בריאות והצלחה איתנה:

ציון נאמן בן מרים הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו משה מוסאי בן זליכה הי"ו מרדכי יעקובי בן צימורה הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו ישראל פרגי רפאל בן מרים הי"ו יוסף חיים גאלי בן ג'מו הי"ו נהוראי חנניה בן דינה הי"ו חיים נאמן בן מאלק הי"ו **לכל חולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.**

לע"נ הצדקת הצנועה

מרים מוסאי בת אברהם וזליכה ז"ל נפטרה כ"ה שבט. ביום שלישי פקידת שנתה

לע"נ הכשרה והענוה

זימבול בת קלרה פונס ז"ל נפטרה כ"ה שבט. ביום שלישי פקידת שנתה

לע"נ החסיד והישר

בבאי מוסאי בן דניאל ורבקה ז"ל נפטר כ"ה שבט. ביום שישי פקידת שנתו

לע"נ הצנוע והענו

שלמה יתח בן שמעון ואסתר ז"ל נפטר כ"ה שבט. ביום שני פקידת שנתו

רפואה שלימה

להיים זאמן בן מאלק הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו וש"ס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות. **הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו**

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת:

דוד יעקובי בן נאזי ומשיח ז"ל סולטנה באבאי בת שמחה ז"ל שרה אליאס בת מרגלית ז"ל ענת ג'רפי ז"ל בת יהודית שתחיה ג'והר קמרי בת טאוס ויצחק ז"ל שהי דוידזדה בת פרי ז"ל נורית דוידזדה בת שהי ז"ל

כלאפו (פאפו) חסן בן אליהו וכריה ז"ל עזרא נסימי בן פרי ויצחק ז"ל יצחק בנאי בן לאה ז"ל רחמים (בבאי) יצחק-פור בן מרים ז"ל משאלה (במון) גולגוליאן בן חתון ז"ל שמעון שלומי ז"ל בן מרים שתחיה אליעזר ביטון בן רחל ז"ל

לע"נ **מרדכי לארי** ז"ל בן שלמה ושרה הי"ו נלב"ע י"ד טבת תשנ"א ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ **בבאי מוסאי** בן אברהם וזליכה ז"ל נלב"ע ערב שבת קודש פרשת יתרו כ" שבט תשנ"ו ת.נ.צ.ב.ה.

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

”מכל מלמד” השכלתי...”

”וישמעו יתרו כהן מדין חותן משה...”

האם יתרו היחיד ששמע?

שלושה שמעו שמועה והסיקו מסקנות שונות:
 א. **השומעים:** עמי קדם. **מה שמעו:** כי שמענו, את אשר-הוביש ה' את-מי גם-סוף מפניכם.
תגובתם: חלו ורגזו, נבהלו ונמוגו, שנאמר: ”שמעו עמים, רגזו חיל אֶחָז, יִשְׁבִי פִלְשֶׁת אֲז נִבְהָלוּ, אֶלּוּפֵי אֲדוּם אֵילֵי מוֹאָב, יֹאחֲזִמוּ רַעַד נִמְגוּ, כֹּל יִשְׁבֵי כְנָעַן”, וכן רחב מעידה שנאמר ביהושע, ב: ”דַּעְתִּי, כִּי-נָתַן ה' לָכֶם אֶת-הָאָרֶץ; וְכִי-נָפְלָה אִמְתְּכֶם עָלֵינוּ, וְכִי נִמְגוּ כָּל-יִשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם. כִּי שָׁמַעְנוּ, אֶת אֲשֶׁר-הוֹבִישׁ ה' אֶת-מִי יָם-סוּף מִפְּנֵיכֶם, בְּצִאתְכֶם, מִמִּצְרָיִם...”

ב. **השומע:** עמלק. **מה שמעו:** וודאי שמע כי בני ישראל יצאו ממצרים, וגם כי שמענו, את אשר-הוביש ה' את-מי גם-סוף מפניכם. אך ראה גם שרפו ידהים של ישראל באמונתם לה', וכי הם מנסים וממרים את ה' במסה ומריבה.

תגובתו: ”יִבְאָ, עַמְלֶק; וְיִלְחָם עִם-יִשְׂרָאֵל, בְּרִפְיָדָם”. יודע עמלק כי כל עוד ”הקול” – קול התורה, אינו נשמע בעם ישראל והם רופפים באמונתם, אזי ”הידיים – ידי עשוי” יגברו וזו שעת כושר להכות בעם ישראל, חלילה. והרי עמלק מצאצאיו של אליפז בן עשור.

ג. **השומע:** יתרו. **מה שמעו:** יציאת מצרים, קריעת ים-סוף, מלחמת עמלק, ומתן תורה.

תגובתו: א. ”ויחד יתרו על כל-הטובה, אשר-עשה ה' לְיִשְׂרָאֵל”. יתרו מתרגש מהשמועה ומעצם העובדה שאכן אומנם בני ישראל ניצלו ממצרים.
 ב. ”ויאמר יתרו, בְּרוּךְ ה'” יתרו נוטן תודה לה' גם על עצמו אשר הצילו שיצא וניצל ממצרים, שכן כיועץ פרעה אם היה נשאר גם הוא היה נכחד.
 ג. עתה דַּעְתִּי, כִּי-גָדוֹל ה' מִכָּל-הָאֱלֹהִים...” מודה יתרו כי הקב"ה הוא האלוקים האמיתי, וכמו שאומרים המפרשים: התגייר, מל עצמו, והלך וגייר את יושבי כפרו.

ויצא משה לקראת זותנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האלה: (פרק יח פסוק ז)

דרשו חז"ל (ילקוט שמעוני פי יתרו רמז רסח) כתוב ”וישתחו וישק לו” איני יודע מי השתחוה למי, כשהוא אומר איש לרעהו. מי הקרוי איש? זה משה, שנאמר ”והאיש משה” ומכאן אמרו שיהא האדם מוכן לכבוד חמיו.

שאלה: האם חייב אדם בכבוד חמיו ולירא ממנו כאביו?
תשובה: חייב אדם לכבד את חמיו וחמותו, וכן האשה חייבת בכבוד חמיה וחמותה. כך פסק השו"ע (סי' רמ סעיף כד).

גדר הכיבוד: חייב לקום מפני חמיו משיגיע לתוך ארבע אמותיו עד שיעבור מכנגד פניו, ולהדרו בדברים, אולם אינו חייב לכבדו בשאר ענייני כבוד שמכבד את אביו. ואינו חייב במוראו ומכל מקום מנהג העולם שלא לקרותו בשמו, ורשאי לקרותו ”אבא” או ”סבא”. ואין בזה פגיעה בכבוד אביו.

חתן שהוא תלמיד חכם, אינו צריך לקום מפני חמיו קימה גמורה אלא כדי להדרו. (בשם ספר כיבוד הורים עמוד רצט).

מי שחמיו רשע אין צריך לכבדו. אולם אם אינו רשע ורודף את חתניו חייב לכבדו כשם שדוד המלך קרא לשאול ”אביו” אף שרדף אחריו.

לא תעשה כל בולאכה אתה ובהך ובהך: (פרק כ)

שאלה: האם האבא מצווה להפריש את בנו מאיסורי שבת וכיוצא בזה?

תשובה: מותר להעמיד ילד קטן שאינו בר הבנה ליד מתג החשמל בחדר שכבה האור אף שאנו יודעים שהילד ידליק את האור כדאיתא ביבמות לענין מפתחות דאירכסא וכן אם נדלק הרדיו בבית בשבת, מותר להניח על חוט החשמל סוכריות וכדו' ושהילד יבוא לקחתם ויציא את השקע וזה דוקא בילד שאינו בר הבנה.

ונשאלתי: בילד קטן שאינו בר הבנה האם מותר לאפשר לו לאכול דברים שאינם כשרים והשבתי שמעיקר הדין מותר ודמי למתג חשמלי וכדו'. אולם זה מטמטם את הלב ושמחתי שמצאתי דין זה בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' פג) שדן להכניס יתום קטן שהוא שוטה לבית חינוך חרשים ושוטים ללמוד דעת ותבונה ויביאוהו לכלל דעת, ושם יאכילוהו נבילות וטריפות, והיינו טעמא דאין זה נקרא ספיטן בידים, כל שאינו אומר לגוי להאכילו דברים אסורים, והביא דברי הרשב"א ביבמות (קיד ע"א ד"ה רבי יוחנן) דמותר להעמיד קטן אצל נבילה כדי שיטול ויאכל דומיא דרב יצחק דאירכס ליה. ובמסקנא כתב החת"ס זהו בעיקר הדין ומ"מ העידו קדמונינו ז"ל שעי"י מאכלות אסורות בנערות מטמטם הלב ומוליד לו טבע רע, עדיין אני אומר מוטב שיהיה שוטה כל ימיו ע"ש. והארכתי בזה בדין קטן בספרי ”מענה השלחן” ח"א עמוד קלט סימן ז.

נכתב ע"י ר' עוזי נסימי הי"ד

ניתן לשאול שאלות בהלכה בכולל ”תפארת רחמים” או בטלפון 050-7529102 בין השעות 9:30 - 17:00

הוקדש לעילוי נשמת הצנוע והישר עזרא נסימי בן פרי ויצחק ז"ל

רפואה אלטרנטיבית

תוספי תזונה - שפע שלא בטובתנו

מחקרים הוכיחו את הנוק שבצריכה לא שקולה של תוספי תזונה. כאשר המינון של תוסף המגנזיום עולה על ההמלצה המרבית הוא עלול לגרום לתופעות לוואי. מגנזיום ממקורות תזונה (אגוזים, דגים, מוצרי חלב) מומלץ לצרוך ממנו 400 מ"ג ליום. צריכת ויטמינים ומינרלים ללא סיבה רפואית מבוססת לא מורידה את הסיכון לתמותה ממחלות כרוניות (מחלות לב וסרטן), ואף ישנם רכיבים שעלולים להעלות את התמותה עם עליה במינון שלהם בתוסף, כגון ברזל. צריכה של ויטמינים, מינרלים ותוספי תזונה שלא לצורך עלולה לפגוע בבריאות. חשוב לעבור אבחון שכולל בדיקות דם, סקירת מצב בריאותי, נטילת תרופות ובחינת האינטראקציה שלהם עם התוסף המתוכנן. חשוב ליידע את הרופא המטפל בנוגע לנטילת התוסף.

”מתחת לעץ החרוב”

ימי השלטון הבריטי בארץ ישראל. תושבי ירושלים סבלו אז סבל נורא.

גם מהבריטים וגם מהערבים. אולם, כמו תמיד ועל אף הפרעות ושפיך הדם, השכינה לא זזה מן הכותל המערבי והוד הקדומים של העיר היפה בעולם, הקדושה בתבל, מרחף מעל החומות והסימטאות וביניהן, נוסק בין הגאיות ופסגות ההרים. ירושלים של ימי המנדט.

זעקות נוראות פילחו את ערפלי הבוקר של יום סתווי בכניסה לירושלים, ליד ליפתא. אלה היו צעקות משוגעות, שלא מעלמא-הדין. אכן, הרעש המטרדי הזה פילח את כותלי בית חולי הנפש שניצב לו באירוניה חצופה משהו, דווקא בואכה עיר הקודש. ללמדך אולי, שמכאן ואילך חשוב שתהא הנפש בריאה.

הם צעדו שלושה. האבא הגדול הרב אריה, שזקנו יורד על פי מידותיו, ולידו שני בניו הקטנים, עדיין לא בני מצוות, רפאל בן ה-8 ושמעון בן ה-6. ”המתינו כאן”, ביקש האב הצדיק וניגש לחנות מכולת ליד תחנת האוטובוס. הוא שלף שילינג מכיסו, תחבו ביד הקמעונאי והחל לבחור ולמלא את שקית הייר בממתקים, בעוגות ובסוכריות צבעוניות, הא כן, כמובן, הוא לא שכח לטמון גם חתיכת חלבה שראוי להתכבד בה. ”לאן הולכים אבא?” שאלו הקטנים. ”לתת מתנה מתוקה לקרוב משפחה” השיב.

אחרי 20 דקות של הליכה מזוהזת, הם ניצבו מול בית החולים לחולי נפש סמוך ונראה לכפר ליפתא. האב ר' אריה ביקש משני בניו לנוח תחת עץ החרוב, בשיפולי המורד בואכה בית החולים. ”אני חוזר בתוך עשר דקות, ובינתיים שנו את משניות מסכת שבת ואבחן אתכם”.

המחזה הזה חזר על עצמו במשך שנים מספר. בכל ראש חודש צעדו האב ובניו מן הבית למכולת, שם התמלאה שקית הנייר בממתקים, אחר כך צעדו בזריזות לעבר בית החולים, השניים שיננו משניות תחת עץ החרוב, ואבא חזר אחרי 10 דקות או רבע שעה ובחן אותם.

הם ידעו ששם בתוך הבית הגדול הזה, גרים אנשים לא יציבים בנפשם, ”משוגעים”. הם ידעו שיש שם אדם שאבא שלהם אוהב ודואג לו, הם הבינו שמדובר בקרוב משפחה ותו לא.

אחרי 4 שנים הבריטים עזבו. בית החולים לחולי נפש פונה, החולים פוזרו, חלק מהם נפטרו בצוק העתים. אבא ר' אריה כבר לא עשה את הציר הקבוע של כל ראש חודש, ורפאל ושמעון לא שאלו הרבה שאלות. הם תארו לעצמם שקרוב משפחתם כנראה נפטר. וגם הסיפור הזה שקע אט אט אל מעמקי התודעה, מבלי לתת לו תשומת לב מיוחדת. הם שכחו אותו.

לימים, כשאבא ר' אריה נפטר, הם ישבו שבעה, כאשר כל איש מזרם המנחמים מספר על זוית חסד חדשה שנבעה ממעינותיו של אביהם הנערץ.

ואז הגיע אביגדור. איש קשיש חבוש כובע מצחיה. ”שלום, קוראים לי אביגדור, אתם לא מכירים אותי, אבל אני הכרתי את אבא שלכם לפני 25 שנה ויותר. הייתי אח בבית החולים לחולי נפש בליפתא. בוקר אחד ניצב אביכם בפתח בית החולים ושאל: תסלחו לי, אני שומע מכאן צעקות נוראות, מחרישות אזניים... מי צועק?

רב אריה אביכם הבחין מיד עם כניסתו למחלקה באותו חולה גבה קומה אך כפוף שצעק כמו מטורף, מילים בלי פשר בלי קשר, כשהוא מקפץ ובוטט ונוגח בראשו בקיר הבטון, ניגשתי אליו, ואז הוא שאל: למה הוא צועק? ולמה חוץ ממנו כולם שקטים? הסברתי לו כיצד מתנהל כאן בית החולים על פי הנחיות הממשל הבריטי. ובכן, לא כל חולה זכאי לתרופות הרגעה. על פי הנחיית הבריטים, רק חולה שיש לו קרובי משפחה שמגלים בו ענין, והם

קצת לוחצים במקומות הנכונים, זוכה החולה לקבל תרופות הרגעה, תבין אדוני, אמרתי לאביכם, לחולה הזה נחמיה בודלבסקי, אין שום מכר או קרוב. הוא ניצול שואה בן בלי בית...”. המשך אביגדור בסיפורו: ”נחמיה בודלבסקי!! צעק אביכם ר' אריה בהתרגשות, אני קרוב משפחה שלו. אני לא מאמין, ריבונו של עולם, נחמיה ניצל מהשואה והרי הוא לפני”. ואז ניגש אביכם אל נחמיה המטורף, חיבק ונישק אותו בחום ובאהבה הוציא מכיסו כרזה סוכריות, והורה לי להודיע לממשל הבריטי שהוא דורש במפגיע לדאוג לו לתרופות, והוא גם שלף שני שילינג כדי לעזור במימון התרופות.

וכך מידי ראש חודש היה מגיע אביכם אל נחמיה החולה, שרוב הזמן בהה באויר, פה ושם השמיע משפט מבלבל, עם שקית נייר מלאה ממתקים. יושב עמו רבע שעה, משוחח עמו בחמימות רבה. אביכם דיבר, ונחמיה שתק ולעס, רגוע ונינוח. לפני שנפרד ממנו נישק ר' אריה את נחמיה במצחו וברך אותו שיזכה לרפואה שלמה. נחמיה היה מחייך באושר, אבל הוא מעולם לא הבריא. יומיים לפני פינוי בית החולים, הוא לקה בלבו ופרפר בין חיים למות. הצלחנו לייצב את מצבו, וכשהוא חזר להכרה, הוא סימן לעברי וביקש להשמיע כמה מילים: אביגדור, אני רוצה שתדע, הרב עם הזקן הארוך שהביא לי כל חודש ממתקים, הוא צדיק. הוא בכלל לא קרוב משפחה שלי. מעולם לא נפגשתי אתו עד ליום שהוא בא לבית החולים עם הסוכריות. אני יודע, אביגדור, שרק בזכותו נתנו לי תרופות הרגעה, לפני שהוא הגיע שאגתי כמו אריה רעב בכלוב, ואם היו לי כמה דקות של אושר בחיים האיזונים שעברתי אחרי השואה הנוראה, אלו היו הדקות עם ר' אריה, עם הסוכריות וחתיכת החלבה, עם הנשיקה במצח והברכה מהלב. אני מבקש ממך אביגדור שתגיד לו שאני אוהב אותו, ואני מבקש ממנו סליחה על כך שמעולם לא אמרתי לו תודה. תגיד לו אביגדור את האמת, שחוץ מהדקות האלה, דקות הגסיסה שלי, לא יכולתי להוציא משפט אחד שלם. תגיד לו תודה בשמי, אביגדור. זו הצוואה שלי”.

רפאל ושמעון מחו דמעה סוררת. ”ואנחנו, כשאבא עשה חסד של אמת עם יהודי אומלל ניצול שואה, שיננו משניות מתחת לעץ החרוב”.

מדוע אין לרב בישראל שעות קבלה?

הגאון רבי שמואל מסלנט ישב על כסא הרבנות בירושלים שבין החומות קרוב לשבעים שנה. בצד חוכמתו ובקיאיותו בתורה ובהוויות העולם, התפרסם רבי שמואל ברבים בפשטות הליכותיו עם הבריות ובאורח חייו הצנועים; אך יותר מכול הרשים את המוני בני ירושלים בימים ההם בכוננותו התמידית להורות דין ולפסוק הלכה לכל דורש בכל עת ובכל שעה. פעם שאלו מקורביו של רבי שמואל את רבם הנערץ: מדוע אין כבוד הרב קובע שעות מיוחדות ביום לקבלת קהל ולפסיקת שאלות בהלכה, כפי שנוהגים כמה וכמה רבנים אחרים? השיב רבי שמואל בנימה אבהית לשואלים: כל יהודי, וביותר רב ומנהיג בישראל, צריך להשתדל בכל כוחו ללכת בדרכי ה' ולדבוק במידותיו. והרי דרך ה' היא לענות לפונים אליו בכל עת ובכל שעה. הנה אנו אומרים בברכת המזון: ”שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, ובכל יום ובכל עת ובכל שעה”.

משמע שלפני ה' יתברך אין ”שעות-קבלה” ומועדים נבחרים, שבהם הוא משגיח על בראויו ומספק להם כל צרכי החיים. וכן היה מנהגו של משה רבנו לשפוט את העם ”מן הבוקר עד הערב” תמהני אפוא עליכם, שאתם באים להציע לי דרך חדשה וזרה של קביעת ימים נבחרים ושעות-קבלה קצובות לפני אל.